

Ontwikkeling van het macro budget langdurige zorg voor de gehandicaptensector

Inleiding

In deze factsheet staan de macro budgetontwikkelingen voor de gehandicaptensector beschreven. Per domein wordt aangegeven welke kortingen, extra middelen en groeimiddelen het Rijk voor dit jaar en de komende jaren beschikbaar stelt. Deze factsheet is een vervolg op de impactanalyses van het kabinetsbeleid langdurige zorg voor de gehandicaptenzorg, die de VGN in 2014 in de aanloop naar de Hervorming langdurige zorg heeft opgesteld. Het is een verkorte, geactualiseerde versie, die zorgorganisaties kan ondersteunen bij het opstellen van hun begroting.

Uit de meicirculaire 2015 en de kaderbrief met de contracteerruimte voor de Wlz is duidelijk geworden welke maatregelen voor het gemeentelijk domein en de Wlz van toepassing zijn. Deze factsheet is afgestemd met VWS.

Nieuwe ontwikkelingen

Ten opzichte van de laatste versie van de impactanalyse vallen de volgende ontwikkelingen op:

- Verlaging van het kortingspercentage op de Wlz in 2017 tot 3% als gevolg van het feit dat meer zorg in de Wlz is gekomen dan aanvankelijk bij de opstelling van het regeerakkoord was begroot (hogere grondslag)
- Verzachting extramuralisering, onder andere doordat geen verminderde instroom VG3 plaatsvindt
- Vaststelling van de groeimiddelen in de Wmo en Jeugdwet in 2016 en 2017

Verder zijn recentelijk gegevens bekend gemaakt over de gevolgen van wijzigingen in de cliëntengroepen en het volume voor de beschikbare budgetten in het gemeentelijk domein.

Kortingen

In tabel 1 zijn de kortingen per jaar (cumulatief) weergegeven die worden toegepast bij de verschillende onderdelen van zorg. De kortingspercentages zijn afgeleid van de opbrengsten van de maatregelen uit het regeerakkoord en de aanpassingen daarop. Hierdoor kunnen de werkelijke percentages per jaar afwijken van de structurele kortingspercentages die in de tabel staan vermeld. Het gaat hier, met uitzondering van de tariefsmaatregel Care, om budgetkortingen. Deze kunnen gevolgen hebben voor de tarieven, maar ook voor het volume of de prestatiemix, afhankelijk van het beleid van de inkopende partij. Bovenop de overheidskortingen voeren de zorgkantoren en gemeenten via hun eigen inkoopbeleid nog kortingen door op de tarieven.

Het onderste deel van de tabel geeft de beperking van de contracteerruimte en de extra middelen weer voor de Wlz. Deze bedragen zijn Wlz breed (alle sectoren). Ook de extra middelen zijn cumulatief weergegeven. Vervolgens worden de kortingen per maatregel toegelicht.

Kortingen/extra middelen per jaar	2015	2016	2017
Begeleiding, dagbesteding, kortdurend verblijf Wmo	11%	15% ¹	20% ¹
Persoonlijke verzorging Wmo (VG, ZG)	15%	15%	15%
Begeleiding, dagbesteding, kortdurend verblijf jeugdwet	12%	20%	25%
Persoonlijke verzorging Jeugdwet (VG, LG en ZG)	15%	15%	15%
Overig Jeugdwet	2,5%	10%	15%
Verpleging Zvw			5%
Persoonlijke verzorging Zvw (LG 18+)	15%	15%	15%
Tariefsmaatregel care (intramuraal + verpleging)	1%	1%	1,25%
Wet Langdurige Zorg			3%
Extramurale BH			0%
Beperking contracteerruimte Wlz ²	- € 30 mln	- € 30 mln	- € 30 mln
Extra middelen Wlz ²	+ € 75 mln	+ € 70 mln	+ € 65 mln
Verzachting extramuralisering ³		+ € 81 mln	+€ 50 mln

Tabel 1. Kortingen en extra middelen per jaar

¹ Er zijn geen harde percentages beschikbaar over de kortingspercentages. In het regeerakkoord en aanvullende akkoorden worden kortingsbedragen afgesproken en door allerlei verschuivingen is voor 2016 en 2017 alleen een inschatting van het kortingspercentage te geven.

² Wlz breed, hiervan is het aandeel GHZ naar schatting 33%

³ Wlz breed, daarnaast is extra geld beschikbaar gesteld in 2016 voor het lagere afbouwtempo in de V&V sector

In tabel 2 staan de verwachte beschikbare groeipercentages/middelen per domein aangegeven.

Groeipercentage/bedrag	2013	2014	2015	2016	2017
Groei Wlz/Zvw in elk jaar	2,5%	2,0%	1,4%	1,4%	1,4%
Groei Wmo in elk jaar	2,5%	2,5%	1,4%	1,4%	2,38%
Groei Jeugdwet in elk jaar	2,5%	2,5%	1,4 %	€ 5 mln	€19 mln

Tabel 2. Groeipercentages per jaar

Toelichting

Korting Wmo

Begeleiding, dagbesteding en kortdurend verblijf voor volwassenen vanaf 18 jaar zijn per 2015 naar de Wmo overgeheveld. De budgetkorting uit het regeerakkoord op de totale omvang van de begeleiding is door de afspraken in december met de VNG (structureel € 200 miljoen) en de afspraken uit het begrotingsakkoord van april teruggebracht van 25% tot 11% in 2015. In 2016 wordt de korting naar schatting 15% en vanaf 2017 wordt het budget structureel met ongeveer 20% gekort⁴. Voor persoonlijke verzorging (VG en ZG) geldt een structureel kortingspercentage van circa 15%. De gemeenten hebben beleidsvrijheid bij de besteding en moeten ook zelf de beheerskosten bekostigen. Wel is aan het budget van de gemeenten vanaf 2015 € 42 miljoen toegevoegd voor toenemende beheerskosten⁵.

Korting Jeugdwet

Voor de Jeugdwet geldt een algemene korting van 4% in 2015, 10% in 2016 en 15% in 2017. Daarnaast is in het begrotingsakkoord € 60 miljoen extra toegezegd voor 2015. VWS heeft aangegeven dat ongeveer tweederde hiervan aan het macrobudget wordt toegevoegd en dat het restant is bedoeld voor een soepele overgang van zorg in instellingen met een bovenregionaal of landelijk werkgebied. We gaan ervan uit dat de korting in 2015 daalt tot 2,5% door de toevoeging aan het macrobudget. De begeleiding, de dagbesteding en het kortdurend verblijf voor cliënten tot 18 jaar valt per 2015 onder de Jeugdwet, tenzij zij een Wlz-indicatie hebben. Voor deze onderdelen geldt dat bovenop de algemene korting een extra decentralisatiekorting geldt van 10% per jaar. Verder is de persoonlijke verzorging tot 18 jaar overgeheveld naar de Jeugdwet. Hiervoor geldt een korting van 15% vanaf 2015. Ook de extramurale behandeling VG⁶ voor kinderen tot 18 jaar valt in de Jeugdwet. Tot slot valt de behandeling met verblijf voor LVG cliënten (tot 18 jaar) onder de Jeugdwet (LVG ZZPs). De budgetten voor deze zorg en de behandeling zijn gekort met de algemene korting Jeugdwet. Ook in de Jeugdwet geldt dat gemeenten beleidsvrijheid hebben bij de besteding van het beschikbare budget.

⁴ Zie voetnoot 1

⁵ Beschikbaar vanwege vermindering van beheerskosten bij zorgkantoren, MvT Wmo 2015

⁶ Het betreft hier de extramurale prestaties behandeling individueel en groep voor cliënten die niet in aanmerking komen voor toegang tot de Wlz.

Korting Zvw

Per 2015 zijn verpleging en de persoonlijke verzorging voor cliënten in de LG vanaf 18 jaar overgeheveld naar de Zvw. Ook de extramurale behandeling ZG⁷ is per 2015 overgeheveld naar de Zvw.

In 2017 worden de verzekeraars risicodragend voor extramurale verpleging. Hiermee wordt een besparing van 5% ingeboekt. Voor de persoonlijke verzorging geldt een korting van 15% vanaf 2015. Er is geen korting afgesproken voor de functie behandeling.

Tariefsmaatregel Care

Een maatregel uit het Zorgakkoord is de korting op de intramurale zorg (Wlz zorg) en op de extramurale verpleging. Deze korting loopt op tot structureel 1,25% in 2017 en wordt door de Nza verwerkt door verlaging van de maximumtarieven.

Korting Wet Langdurige Zorg (Wlz)

De korting op de Wet Langdurige Zorg blijft, is structureel ongeveer 3% vanaf 2017. Dit percentage is verlaagd ten opzichte van eerdere ramingen, doordat een groter deel van de zorg in de Wlz is gekomen. In het regeerakkoord, staat deze bezuiniging ingeboekt voor een bedrag van € 500 miljoen. Ten opzichte van het hogere budget in de Wlz is het percentage daarom verlaagd van 5% naar 3%. Dit zal naar verwachting resulteren in een verlaging van de contracteerruimte met 3%. Het is nog niet bekend of dit ook leidt tot lagere maximumtarieven.

Korting extramurale behandeling

Het kabinet heeft aangegeven dat extramurale behandeling voor lichamelijk gehandicapte cliënten en voor verstandelijk beperkte cliënten vanaf 18 jaar op termijn naar de Zvw zal gaan. Omdat eerst nader moet worden uitgezocht of dat voor alle vormen van behandeling het geschikte domein is, is deze zorg voorlopig in een aparte subsidieregeling onder de Wlz geplaatst. Het gaat om extramurale behandeling aan cliënten zonder Wlz indicatie. In het regeerakkoord is voor de functie behandeling geen korting afgesproken.

Beperking contracteerruimte

In het herfstakkoord is een structurele beperking van de contracteerruimte (Wlz breed) overeengekomen van € 30 miljoen vanaf 2015.

Extra middelen Wlz

Voor de zorgvuldige overgang van cliënten naar de Wlz is in de VWS brief van 17 december 2013 extra geld beschikbaar gesteld.

Verzachting extramuralisering

Daarnaast is ook extra geld beschikbaar voor de verzachting van de extramuralisering. Dit is onder andere toegekend omdat de instroom VG3 in tegenstelling tot eerdere verwachtingen niet is verminderd door de nieuwe toegangseisen in de Wlz.

---

⁷ M.u.v ZG-BH voor vroegdooven en doofblinden eerste beperking boven 18 jaar die naar de Wmo is overgeheveld.

Ontwikkeling groeirimte

Ter dekking van de verzachting van de transities is in de VWS brief van 17 december 2013 een extra korting op de groeirimte Wlz van € 100 miljoen opgenomen voor 2015 en van € 410 miljoen vanaf 2016. Bij het herfstakkoord (september 2013) was al een korting op de groeirimte Wlz van € 10 miljoen in 2016 en € 160 miljoen in 2017 aangekondigd. Hierdoor komen de groeipercentages voor de Wlz op 1,4%. Voor de Wmo is de groeirimte in 2015 en 2016 ook beperkt tot 1,4%. Voor 2016 en 2017 zijn voor de Jeugdwet geen groeipercentages maar bedragen beschikbaar gesteld.

Overige ontwikkelingen

Budget Wmo

Los van de korting op het beschikbare budget als gevolg van de decentralisatie (tabel 1) hebben ook ontwikkelingen in het volume invloed op het beschikbare budget in de Wmo. In 2015 wordt € 25 miljoen teruggehaald van het eerder toegekende Wmo budget, als gevolg van de beleidswijziging dat ook bepaalde groepen cliënten met een extramurale indicatie toegang kregen in de Wlz (de Wlz-indiceerbaren). Vanaf 2016 wordt daarnaast een correctie op het Wmo-budget gedaan, vanwege lagere realisatie in 2014 van de onderdelen die naar de Wmo zijn gegaan. Het Wmo-budget wordt verhoogd als gevolg van de doorlopende extramuralisering van de lage ZZPs. Per saldo leidt dit in 2016 tot een korting op het Wmo-budget van € 140 miljoen en in 2017 tot een korting van € 85 miljoen⁸.

Budget Jeugdwet

Ook in de Jeugdwet verandert het beschikbare budget als gevolg van ontwikkelingen in het volume. In 2015 wordt € 109 miljoen teruggehaald van het eerder toegekende Jeugdwet-budget als gevolg van de beleidswijziging voor de Wlz indiceerbaren. Vanaf 2016 wordt daarnaast een correctie op het Wmo-budget gedaan vanwege lagere realisatie in 2014 van de onderdelen die naar de Jeugdwet zijn gegaan. Het Jeugdwet budget wordt ook gecorrigeerd, vanwege fouten in de verdeling van de productcodes naar de verschillende domeinen. Per saldo leidt dit in 2016 en 2017 tot een korting van € 237 miljoen⁹ op het Jeugdwet budget.

Loonmatiging

In het zorgakkoord en in het regeerakkoord is ook loonmatiging afgesproken. De ruimte voor de incidentele looncomponent (ILO) wordt van 2014 tot en met 2017 op nul gesteld. Onze inzet is dat deze maatregel via de CAO onderhandelingen wordt doorvertaald in de lonen. Daarmee vormt deze maatregel geen extra korting voor instellingen.

Extramuralisering

Voor het tempo van extramuralisering van de lage ZZPs houdt VWS bij het vaststellen van de budgetten rekening met de volgende aannames (zie tabel 3).

⁸ <http://www.vng.nl/files/vng/brieven/2015/attachments/bijlage-2-wmo-budget.pdf>

⁹ <http://www.vng.nl/files/vng/brieven/2015/attachments/bijlage-1-jeugdbudget.pdf>

	2013	2014	2015	2016	2017
Extramuralisering ZZP VG 1 en 2; aandeel nieuwe cliënten	5%	15%	25%	35%	45%
Extramuralisering ZZP LG 1 en 3 ZG aud 1, ZG vis 1; aandeel nieuwe cliënten			5%	15%	25%

Tabel 3. Aannames extramuralisering

Het extramuraliseren van ZZP VG 1 en 2 voor nieuwe cliënten is gestart per 1 januari 2013. Door de afspraak in het zorgakkoord 2014 (en de bijbehorende extra middelen) wordt de toegang tot de Wlz voor cliënten met een nieuwe indicatie voor ZZP VG 3 per 2015 niet meer beperkt. Door de meer strikte toegangseisen in de Wlz is de beperking van de instroom van nieuwe ZZP LG 1 en 3 en de ZG aud 1 en ZG vis 1 cliënten al in 2015 gestart. VWS heeft aangegeven uit te gaan van een instroom van nieuwe cliënten van 10% per jaar voor alle ZZPs. In het eerste jaar van de extramuralisering wordt ervan uitgegaan dat het effect van de maatregel voor 50% geldt, vanwege de instroom gedurende het hele jaar (en niet alle cliënten per 1 januari). Deze percentages gelden voor de vaststelling van het macro-budget en worden door de zorgkantoren ook gebruikt voor de bepaling van de volumes. Het gaat echter om gemiddelden, waarbij de percentages bij individuele aanbieders (fors) kunnen afwijken.

Meer informatie

Mevrouw B. (Bianca) Roos

broos@vgn.nl

06 – 13 204 207

De Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) is de brancheorganisatie die opkomt voor de belangen van aanbieders in de gehandicaptenzorg. De 165 instellingen die bij ons zijn aangesloten, variërend van klein tot groot, bieden zorg en ondersteuning aan mensen met een verstandelijke, lichamelijke en/of zintuiglijke beperking.